

[Per Møller.]

helhedspræg, man søgte at bevare i et bybillede, i et gadebillede, eller hvor det kunne være.

Jeg vil også tro, at der på andre områder er et behov for at overveje, om det foreliggende lovforslags bestemmelser kan skærpes. Jeg tænker bl. a. på den næsten groteske situation, der af og til opstår, når et hus er fredet i klasse B, således at interessen altså samler sig om at bevare facaden, men hvor der så bogstavelig talt gives frit spillerum for, at ejeren kan lade huset gå i forfald og ødeligges inde bag facaden. Der bliver ligesom ikke nogen mening eller sammenhæng i tingene, når man kun har mulighed for at gribe ind, når det gælder selve den facade, man vil bevare; hvis det, der ligger på den anden side af facaden, bryder sammen på grund af vanrøgt, når man alligevel ikke det, man har sat sig som mål.

Det er også et spørgsmål, om der ikke kunne blive plads for en lejlighedsvis mere rummelig fortolkning af reglerne, når man administrerer betingelserne for fredning af bygninger. I den nye udformning af loven kommer der til at stå, at der skal tages hensyn til arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, og det, der vel her kan komme til at få nogen interesse, er: hvordan fortolker man begrebet kulturhistoriske værdier? Der kan det vel ikke være anderledes, end at man i visse akademiske kredse vil være tilbøjelig til at anlægge et lidt snævert syn, medens man ud fra andre synsvinkler vil prøve at indarbejde et folkeligt begreb i, hvad der er af kulturhistorisk værdi. Der er en ganske enkelt sag, jeg tænker på her for at belyse det; det er cirkusbygningen i København, som utvivlsomt har spillet en rolle i byens folkelige liv, og hvor der godt ud fra adskillige synspunkter kan fremføres grunde for, at her var en fredning på sin plads, selv om de traditionelle og strenge regler for fredningen ikke kan siges at finde anvendelse i denne sammenhæng.

Når man skal se på mulighederne for at administrere denne lovgivning effektivt, må man vel også rette opmærksomheden på den økonomiske side af sagen. Uden at det skal give anledning til mistolkninger eller misforstås, føler jeg dog trang til at sige, at det er glædeligt at se en minister i en socialdemokratisk regering i den usædvan-

lige rolle at udvise en påfaldende beskedenhed. Det skal ikke tolkes som en opfordring til nu at begynde at rutte med pengene. I virkeligheden synes jeg, at det beløb, man sigter på at anvende ved administrationen af denne lovgivning, forekommer så beskedent, at det vel vil være rimeligt i udvalget nærmere at bedømme det skøn, der har ligget til grund for de økonomiske rammer, der er sat for lovforslaget. Det må jo ikke glemmes, at hvis folketingset gennem denne lovgivning virkelig sætter det som en opgave, at der på effektiv måde skal gøres noget for at sikre de bygninger, der er bevaringsværdige, så skal det ikke køre fast på, at man alligevel, når det kommer til stykket, mangler de penge, som denne store opgave kræver. Her vil jeg i særlig grad pege på det synspunkt, at man i så mange sammenhænge, når det gælder offentlige udgifter, kan sige: ja men det kan vel vente; men når det gælder bevarelse af gamle bygninger, er det et spørgsmål om, at man netop ikke kan vente, for hvis man skal vente bare et enkelt år, kan det tit være, at en chance er forpasset.

Jeg finder det værdifuldt, at man i det foreliggende lovforslag fastholder den linje, det grundsynspunkt, der prægede den gamle lovgivning, nemlig dels at man viser respekt for den private ejendomsret — jeg synes ikke, der er noget område, hvor man træder private interesser for nær — og dels også, at man stadig betragter det som noget naturligt, at bevarelsen af private gamle bygninger er noget, der skal ordnes af de mennesker, der ejer disse bygninger; det skal ikke gå hen og blive en offentlig opgave. Det synes jeg er et sundt og rigtigt princip, men på den anden side er det dog et spørgsmål, om ikke det offentlige kunne vise en smule mere påskønnelse over for den ofte meget store offervilje, der lægges for dagen af private ejere af gamle huse for netop at bevare de huse, hvis bevarelse gennem fredningen anerkendes som en offentlig interesse.

Jeg tænker her på sådan et praktisk spørgsmål som dette, at istandsættelsesudgifterne ved århundredgamle huse ofte kan være overordentlig store. Derfor forekommer det ikke rimeligt, at de husejere, som afholder disse meget store udgifter ikke alene i egen interesse, men også i offentlighedens,